

nulus, quamvis gestus extra territorium, aut verò inhabitat causative, & secundum quid, nempè sub certa forma, vel solemnitate, & tunc, rorobata distinctione, an verba dirigantur in actu, vel in perloman, de qua latè Menoch. conf. 819. & ali relati per Cyriac. controv. 252. 26. 26. & 27. seg. verus est, contractum extra territorium esse validum, nisi affecte actus in tali loco gestus sit ad faciendum statu fraudem, cuius uterque contraheatis sit particeps, ut per Burrat. dicta deci. 27. num. 7. Rota in Laurentia legati-2. Januarii 1737. coram Pirovano, & hoc est principale fundamen Menochii dictio conf. 819. quod etiam bene probatur in Tyburnia donationis 31. Januarii 1659. Albergato 5. finali. & dec. 238. p. 6. rec.

extra territorium, non solum dicitur phy-

Locus autem extra territorium, non solum dictum est
44 fuisse extra limites & diitionem statutis, sed etiam mor-
aliter extra jurisdictionem, quia nempe tempore eius ges-
sus in loco exempli, puta in Ecclesia, vel Monasterio,
ut censuit Rota in Viterbiensi, hereditatis 4 Martii 1641.
& 28. Martii 1642, coram Ghielerio, & i. Junii 1643.
Veropio, quarum prima & tercia sunt decis. 90 & 193. part.
9. recent. & in Romana, vel Iudicium Locorum montium 26.
Junii 1648, coram Cetio decis. 231. part. 10. recent. con-
firmata coram Orthobono, & Pentingio ex Angel. conf.
233. num. 2. cum aliis per Sud. decis. 129. nu. 16. ubi Hol-
diens. num. 14. attamen quicquid sit de reterre hujus as-
sumpti terminis testamenti, de quo decisiones loquun-
tur in terminis tamen nostris vix, vel nunquam poter-
it dari caus. ut atque iste in tali loco gessus a fraude
immunis valeat substitueri, maximè quia huicmodi Sta-
tute personis inhabitationem juxta primam partem di-
stinctio solent contineare.

Sed quoniam huius veritate, de qua supra, ut si lo-
45 ac statuo, requiritur copulativa subiecto personarum,
ac bonorum, idcirco intrat dubitatio, an sublineatur
dios excessive constituta per subditum, sed de bonis ex-
tra territorium, idque pendet ab articulo, ando circum-
scriptio loco bonorum in doto datorum necè; si
enim non circumsonorib; cum toton reguleat à per-
sona contrahentib;, intrat statutum de piano, fecus au-
tem deconvertitur, quia statuens de bonis extra humer-
torium non solum statuere non potest, sed neque curare
videtur. & sic deficit potestas, & voluntas.

⁴⁶ videatur, & sic denit potestas, &c.
 An autem huicmodi Statutaria moderatio complectetur
 ut dorem pro matrimonio spirituali constitutum, affirmat
 Baeza de non melior cap. 14. verum quidquid sicut verita-
 te illius opinione in causa illarum legum, de quibus ipse
 loquitur, absolute dicendum videatur, quod si taxa statuta-
 ria non sufficit ad dorem Monasterio dolo solitum,
 tunc Statutum intrare non potest, quoniam est per in-
 directum avertire a religione, ac vita spirituali, quod
 nullatenus laici conceditur, intelligendam tamen de Mo-
 nasterio proportionato qualitatibus pueris, ut notatur in ma-
 teria doris congrue *discrep.* *fug.* rata autem, vel huncquam
 ite causa accidit, quoniam exceptis pauperibus, ac ple-
 beis, in quibus diversimode practicatur, semper dos mar-
 trimoniis spiritualis est exigua, & inferior taxa Statuta-
 ria ordinata pro matrimonio carnali,

ria ordinata pro matrimoniis carissimis
venit enim querendum in ista materia, an haec Statu-
ta procedant in muliere se ipsam dorante, quia quod
tunc videatur celsare ratio statuti fundata: in depauperatione
dotantium, potiusque uti congregatorum vestitur, ut
mulier omnia eius bona in dotem tribuit; Et ita videatur
dicendum in eis Statuti simpliciter disponentis mulieribus
pro dotे ultra certam taxam dari, vel promitti non posse,
quoniam verba, dare, & promittere, non adaptantur mu-
lieti se ipsam dorant, ut in hinc terminis obseruat Baeza dia-
ga q. 18. in princ. intelligendo tamen de bonis propriis ip-
sius mulieris, focus si dotes se ipsam de bonis patris, vel
alterius scientis, & patiens, quoniam tunc effet color
quaesitus ad facientiam fraudem statuti, ut supra de fide-
jusso, vel alio extero dorante dictum fuit, ubi vero verba
statuti sunt nimis ampla, & effrenata, quemcumque
causam complectentia, venit etiam iste mulieris se ipsam
dorantis, acque talis est Constitutio Sextina, nedum quia
continet verba nimis generalia, sed quia clare disponit,
etiam si mulier effet hares, & ita fervatur in praxi, nam
isto etiam casu impetratur derogatio Apostolica.

48 isto etiam calu imperatur derogatio Apollonii.
Porei etiam dubitari, an hujusmodi Statuta procedant
in mulieribus patientibus aliquos defectus animi, vel corporis,
ob quo cum dote iuxta taxam statuti virum æqualem
invenire non possint, puta deflorata, diffamata,
turpis, gibbosa, clauda, seu aliam corporis patientis de-
tum. Et tunc conatur in
pretum sententia, ut juramentum non validet actum à
lege vetitum, nos quia lex caluis possit juramento vim am-
mere, sed quia iuri publico factis privatorum prejudicium
non potest, neque unius juramentum debet alii in publico
bono interestatis obsecere; ac etiam quia lex ob bonum pub-
cum

cum principaliter emanata obligat ad culpam, ideoque iuramentum non debet operari, cum servati non possit abique inter talis iuris extremitate, ac esse vinculum iniquitatis, & sic deficit potius ratione materia; quam ex potentia legis, Abb. in cap. *cum contingat*, num. 5. de *jure rei*. ubi Bart. & ceteri, Covarr. de *pact.* 2. part. §. 1. num. 1. & §. 2. num. 6. & 7. bene Sanchez in *Decal.* lib. 3. cap. 9. num. 34. & cap. 10. num. 4. & ceteri commentatores.

10. *num. 43.* & ceteri communiter.
Favor autem primario publicus dicitur ille, cuius materia proxima est commune bona, ita legis contraventio non tantum privato gerenti actum, sed publica utilitati. & commodo principalipter damnum inferat; prius autem est, cuius materia proxima est utilitas, vel damnum horum private, quamvis etiam illatius, & in consequentiis reliquerit praedictum, vel favor publicus, DD. in *l. i. j. publicum f. de p. & l. i. f. solut. matrim. cap. quamevis patrum, de pat. in 6.* Bartol. alios colligens in *d. l. i. f. solut. matrim. part. 1. num. 63.* & seqq. eademque distin^{io} habetur sub tit. de servis ad materiam retrahens super puncto, an retrahit possit renunciari necne, di- sentientia legem esse nullam ex defectu potestatis, cum iuramenta praefiti dispensatio soli Ponitici, ac Prelatis Ecclesiasticis ab eo derivantibus sit reservata, latè Gutierrez ubi supra, Gabr. dictos cons. 127. Adden ad Thefanius decr. 66. & ceteri communiter, cum sit conclusio non admittimus hodie controversiam; si etsi enim in iure civili iuramentum praeferiti dispensatio per Imperatores concessa reperiatur, attamen, vel dicendum est illorum iurium dispositionem iure canonico abolitam esse, velemanasse per ethnicos Principes, Pontifices, & Imperatoriam potestatem unitam habentes, vel percuteunt iuramentum futurum, ut eruditus deducit venerandus praeceptor meus Arias de Meza lib. 3, rati- orie cap. 31. & seqq.
Bene verum, quod solent aliqui tribuere Iaco pot-

*Ad hoc autem regulandum, non verba legis attendenda sunt, sed ipsa materia; parum enim referunt, quod legislatoris dicat facere prohibitionem principaliter favore publico, si revera percutiat communem privatum, ne alias ex solo cortice, seu contextura verborum tributar laicis potestas tollendi iuramentum, ut in specie observatur ex Arterino in *l-i-s cui bonis* num. 7. de *verbis oblig.* Sanch. *dillo cap. 12. num. 46.**

⁵⁴ In hoc primo casu nos in proposito non verfamur, quoniam licet huiusmodi Statuta docimur moderatoria favorabilitas superioris dicta sine, atque utilitatem publicam res ipsianam propter conservacionem dirimirat in familiis; attamen principaliter, ac diecēdē commodum, vel dampnum est burse private; si enim ipsa dos ex magis recepta sententia recipit favorem publicum secundarium, primarij vero privatum, & nihilominus in ea maius interesse habet. Res publica propter hominum multiplicacionem, multo minus ista refectio principaliter publica di-

Secundus casus est, ubi lex prohibens adum respicit primariam privatam utilitatem, & hic est casus non sit. Et tunc aut illa facit mentionem de iuramento, aut non, si non facta.

autem facit mentionem de iuramento, aut non; si non facit, quamvis Barb. in l. si quis pro eo num. 9. de falso. &c. in Auth. *Sacramenta puberum*, num. 15. C. si advers. vend. quem aliqui sequuntur, distinguat, ut prohibito futurato ad rem, vel ad personam, ut-prime calu*juramentum operatum*, dicitur idem*actus*, secus autem in falso, quia tunc lex dicitur*obligare personam ad culpam*, dictamque de functione tueri fideat Suarez. De relig. tom. 2. cap. de iuramento lib. 2. cap. 20. num. 10. attamen ea magis commuineret reprobata, verior conclusio est, ut iuramentum indistincte validetur actum, atque servandum sit, tum ex regula, ut sub generali dispositione non veniat actus iuratus, tum etiam quia verius est, legem posivimus, quoties in privatum bonum principalem emanavit, ejusque contraventio ipsius contravenientiam damaum, non autem tertii turpitudinem, vel praejudicium continet, non obligate ad culpam, ac propterea intrat regula text. in cap. contingat, de jure. & cap. quamvis patrum, coll. tit. vi. 6. *civilis secommuniter* in dicto Auth. *Sacramenta puberum*. *libellus* Gutierrez numer. 38. & seqq. & canonis locis proximè allegatis congettis per Anton. Gabr. de jure*reparant. contul. 5. numer. 1. & 14.* Hier. Gabr. conf. 127. numer. 18. & seqq. lib. 1. Sanch. dicto cap. 9. numer. 35. & seqq. & cap. 12. numer. 44. & seqq. Barbos in dicta l. 1. foliis matr. part. 1. num. 70. & seqq. Spetelli. decisi. 46. Burratt. decisi. 44. numer. 4. & alias Rot. sapientis.

la Japoniis.
Quinimum, etiam si ageretur de Statuto Papali, adhuc casus iuratus non veniret, non quidem ex defecta potestatis, ut in calicibus, sed ex illo voluntariis, cap. confirmatus, de scripti. Ad Statut. Urb. glof. 22, num. 3. & 15. Gabcil. dista concil. n. num. 1. & 18. n. 1. ac aliis agerat. Rot. apud Pic. ad Statut. decr. 22. num. 3. coram Bd-
ratt. decr. 16. num. 5. fin. Duran. decr. 18. num. 2. & seg. in
Romana fructuum censu 22. Decembrib. 1560. coram Melio
decr. 98. part. 1. recent. Urbinaten. prædicti 12. Iuli 1564.
coram Bichio. & in aliis.

biel. dict. concl. 5. num. 1. & 18. ubi licet videre hujus extensionis aliquam limitationes; inter quas illam ex Bolognetto conf. 46. num. 5. obseruat Rota in dicta Bononiens. censu^s 27. Martii 1647. coram Ghislerio s. non obserfat, quod Statuta, &c. ubi nempe per Statutum prohibetur omnibus modis, per quem ipsius observantia collatur, cum tunc dicatur adesse voluntas.

Si verò lex facit mentionem de juramento, & tunc, aut illum percūti actum tanquam præteritum, quia nemp̄ iratice jam præsūtum, aut tanquam futurum, quia nempe agatur de contrahēbito minorum, vel mulierum, & similium, qui ob statim, fexus, vel judicij imbecilitatem de fidei præsumunt fraudem, vel metu inducti ad contrahendum.

Dificulatem verò faciunt aliqui, quoties hoc verisimili-
tudo cœstat, quasi quod videatur tunc potius color quefi-
tus ad exercitandam iuridictionem in te prohibita, ut di-
stinguendo, & conciliando tenet Lambertengh. dicta glof.
8. numer. 96. veram adhuc indistinctè conclusio amplectenda
videtur, ut indistinctè amplēta est Rota, quæ præfitem in
concernentibus juris canonici obseruantiam ab aliis pro nor-
ma, & magistra iustæ sumi potest; siquidem licet fraus, vel
metus facilius præsumuntur in minore, vel muliere, atta-
mentum sum etiam de facili contingib[us] in aliis, præcipue in
terminis nostris; multos enim agniti sagacissimos, ac pru-
dentes, qui dolo, malis, autoritatis sua fatione, vel impor-
tuna prece Magnatum inducunt fureant ad constitutas
fillibus dores longè maiores, quam corum voluntas, vel
conditio postularet, ac propter ea nimis durus videtur
ad Principis autho[r]itatēm refringere, ut pro Reipublica,
ac subditoru[m] incommodes evitandis, abutib[us] tollen-
dis, licet non debet statuere circa modum probandi, qui
est quid mēre temporale.

Statutum enim tali cauſu in substantia aliud non operatur,
ni quod alterando jus positivum, transfundit onus proban-
di de uno in alium, ita ut quoadmodum de jure onus est
jurantem probare malam qualitatem iuramenti in dubio vali-
de præsumendi, ita si onus alterius partis probare iuramenti
sinceritatem, ac bonam fidem, ideoque semper verum est,
Statutarium dispositionem veriarum circa factum probacionis
non circa jus, seu vim iuramenti; neque per hoc dicunt
multum præjudicari ei, cuius favore iuratum fuit, dum in-
tegrum est dictam præsumptivam Statuti probationem tolle-
re, cum data veritate cœlest præsumptio, ut supra de adi-
menda fide scriptura dictum tuit.

Eatenus enim conclusio pro Statuto recipienda venit,
quatenus illud inter solos cancellos præsumptionis de iure
tantum se restringat; secus autem, si præsumptionem iusti,
& de iure inducat, namque tollendo potentiam probandi,
non est disponere super modo probandi, sed super iuramen-
to, ut bene obiecta Lambertengh. d. glof. 8. numer. 97. &
seqq. cuius sententia in hac parte videtur vera, quoniam do-
sus à Statuto præsumptio, sinceritas, & bona fide conta-
ria probacione, vel fortiori præsumptione collatur, ac tem-
per præsumptio cedat veritati.

Alio item cauſa circa iuramentum præteritum potestas la-
calis admittenda videtur, quatenus nemp̄ non agat de ha-
bilitando iurantem ab observantia, cum tunc inret propriæ
ratio peccati, ob quam in laico defici potestas, sed respicit
favorem tertii, quamvis hic favor continetur de concomitenti
præiudicium eius, cuius favor iuratum fuit; ut puta (exempli-
ficando in terminis nostris) taxat Statutum dorem ad cer-
tam sumnam, disponendo quodin excesu dosū posterior
omnibus dotantis creditoribus etiam posterioribus; vel alias
de iure postpondens; tunc enim, non iurantis, sed tertii
favorem recipit, ita ut iurans adiuste remaneat iuri iuranti
de religione adiustus; aque lex non tollat vim, vel ob-
servantiam iuramenti, sed tantum illum ordinem priori-
tatis, & posterioritatis, quem ex sua provisio inducitum
tamquam nudum effectum legis positive, ipsam recte po-
teti auferre, ut ex dispositione text. in d. cap. quamvis
patrum, & cap. cum contingat, in fin. & autoritate Cœstr.
in Auth. Sacramenta pub. numer. 18. & 23. Coram numer. 47.
Gurtier. num. 42. Seraph. præv. iuram. 61. num. 15. Sanch. ad
præcep. decal. lib. 1. cap. 9. n. 38. & aliorum, recte in finili
probavit Rota in Bononiens. censu 27. Maii 1647. coram
Ghielini, approbat in Bononiens. de Felicini 27. Junii
1650. coram Bichio, & in Bononiens. discussionis 14. Decem-
bris. 1654. & 5. Maii 1655. coram codem, ubi firmatur.
Statutum sori mercatorum Bononia vocante ad eque-
tributum creditores decocti a quadriennio citra, nulla ra-
tione habita de tempore, nec de hypotheca, vel privilegio
comprehendere debita etiam iurata, neque iuramenti re-
ligionis laicali potestat tunc obstat ex præmissis rationi-
bus, & de quo Statuto in dicta Bononiens. discussionis
habetur actum in sua materia sub tit. de cred. Et hac cir-
ca iuramentum præteritum.

Quarenus vero Statutum disponat de iuramento futuro,
mandando illud non præstat, & tunc venit generaliter
eius vis admittenda in omnibus iis casibus, in quibus cit-
a præteritum admissi sunt, in aliis autem, in quibus quod
præteritum reprobantur Doctores Hispani patris leges de-
pendentes id admittunt, scilicet authoritate Imola in cap. cmm
contingat numer. 27. ut per Fortun. Gart. de ult. fin. num. 374.
Lopez in c. per vestras, §. ult. num. 20. Covarr. de paci. p. 1.
§. 3. num. 7. & 8. Molin. de just. & iur. disput. 149. Sanch.

ANNOT. AD D1SC. CXLI.

D E Constitutione Sixtina dotum moderatoria, aliiisque
similibus legibus agitur in hoc dñe. super quo actum est
uprā in annot. ad dñe. 22.

De taxa doris, quomodo facienda sit, & quando
dicatur congrua, seu de paragio, & de quibus
bonis in proposito habenda sit ratio.

S U M M A R I U M.

O Mnis dispositio legis, vel hominis de dote præfanda
intelligitur de congrua, seu de paragio.
2 Paragio quid sit, unde iste terminus sit originis, &
quomodo intelligatur.
3 Distinctio cajum, qui considerandi sunt pro metienda
dote congrua, & de paragio.
4 Dos per patrem debita in vita, an debeat esse ad mensu-
ram legitima.
5 Dos ingredientis Monasterium dicitur congrua in ea
quantitate,

- quantitate, que Monasterio dari solet, licet in inspecto
statu paternostre exigua.
6 Dotis appellatione in Monialibus venit non solum id,
quod prefectus Monasterio, sed expensis pro Monaca-
gio, & ille annui vitalitatis redditus, quæ is pro sub-
ventione assignari solet, quia totum est dōs.
7 An pater tenetur dare dōtem extraordinariam filia
volenti ingredi Monasterium, in qua præter solitu-
tum aliorum Monasteriorum major dōs solvatur,
sive dōtem duplicatam, quia fieri velis Monialis
supernumeraria.
8 Licet dōs, que datur Monasterio, sit minor, quam
pro matrimonio carnali, tamē reputatus majoris
grauitatis, quia est demotus, & sine spe
reversionis.
9 In dōte per patrem debita promatrimonio carnali ad
regulandum paragium attenduntur plures circumstan-
tiæ insimul uniuersitatis, nempe dignitas patris, quantitas
bonorum, qualitas mulieris, conditio viri, numerus
filiorum, & Mos Regionis.
10 In dubio deferendum est iudicium paterno in dōtes taxatio-
ne, sed aliquid ob judicium est fallax.
11 Dignitas patris quandoque maiorem, quandoque mino-
rem dōti: quantitas enim potest.
12 Ita è converso patris indigentias attendenda.
13 Quantitas patrimonii atis attendenda est pro regulanda
contra iudicium paternum.
14 Dōtis patrimonii quantitas attendenda est tempore nu-
piarum, non curato superueniente augmento, vel dimi-
nuitione.
15 Refertur, sed refellit sententia volentium, ut dōs à
patre viscenti debita possit esse minor legitima, seu non
posse esse major, quia verius est nullum habere re-
strictionem ad legitimam, sive plus, sive minus, &
sive sit nupta, sive innupta, reprobata opinione di-
stinguuntur.
16 Non debet tamē excedere virilem.
17 In metienda patrimonii quantitate, an de omnibus bonis
etiam differentiatione, ut sunt emphyticas, fidei, fundalia,
fideicommissaria, & familia, habenda sit ratio.
18 Agitur de fundalibus, & emphyticas, & plures casus
distinguuntur.
19 De bonis fideicommissariis, quomodo & quando habenda
sit ratio.
20 Bonorum paternorum valor ad effectum, de quo agitur,
an sit attendenda in forte principis, vel in fructu,
& redditu.
21 Inter patris facultates computantur dotes animi, scientia-
rum, vel artificium.
22 Queratur habenda de iuribus, & actionibus illiqui-
dis, & litigiosam actiua, quam passio.
23 An de jure redimendi aliquam rem alienatam habenda
sit ratio.
24 Qualitas mulieris attendenda est in taxa dōti, quia ma-
jorita potest indigere vidua, quam virgo, & corrupta, vel
in honesta, quod declaratur.
25 Etas, vel forma, & mores mulieris sunt etiam ad hanc
effectum considerables.
26 Bastarda minorum dōtem potest, quam legitima, quia
illa potest nubere in equali.
27 Sequitur de bastarda legitima, quomodo ei dōs taxan-
dat.
28 Filii dixerit, vel aliunde provisa, minori dōte contenta
esse debet, quam aliunde non habens.
29 Qualitas viri spectanda etiam venit in dōtes congrua-
tione.
30 Numerus filiorum dotantis attendenda est in tempore
dotacionis, & quandoque minor numerus sive causa, ut
filia cum minori dōte virum aqualem inveniat.
31 Mos Regionis, seu conjugatio Civilitatis, & familiæ at-
tendens.
32 Si patre unifiliæ magnam dōtem ex affectione, vel alia
causa constituta, non per hoc aliæ filie possint eamdem
dōtem pretendere, & econtra.
33 Si ad dōtum dotum moderatorum, & certam ta-
xam prescribitur, an illa taxam dicatur congrua, ita ut
cum dōte sufficiat.
34 Dos debita per fratres sorori de jure communis non potest
esse minor legitima, non obstante quacumque disposicio-
ne patris in contrarie.
35 Etiam si velis ingredi Monasterium, pro quo minor dōs est
necessaria, quia adhuc totam legitimam petit remissive.

36 Potest tamē legitimam excedere, ita non sufficit, dum
modo non excederat suam virilem, ultra quam non te-
netur.
37 Dos debita per masculos feminis exclusis à Statuto, quo
pies non succedit loco legitime, non regulatur ad ter-
minos legitime, sed prout illa debita per patrem in vi-
ta, non tamē excedit virilem.
38 Feminina nupta sine dōte, vel cum minori ob ejus pulchri-
tudinem, vel alias qualitates, adhuc petit a fratribus
dōtem de paragio.
39 In metienda virilis forme donanda, an attendatur tem-
pus matrimonii, vel tempus moris patris sibi ante
media morte aliquorum fratrum.
40 Feminam emel habilitata ad succendendum cum masculis,
et ut dictum masculata, semper est talis quod om-
nes alios efficiunt, & successiones.
41 Dos feminæ exculse per masculos à Statuto, ubi succedit
loco legitime, an sit minor quantitas que sufficit ad
congrua.
42 Notarii differentia inter Constitutionem Regni: In ali-
quibus, & Consuetudines Neapolitanae per exclusione
feminarum.
43 Dicta que conclusio notaria n. 34 procedit etiam accende-
contraria paterna dispositione.
44 Fallit tamē in Magnatibus Regni Neapolitanis, quia
dōtem sucedens loco legitima, & tamen potest esse
minor, & sufficit congrua.
45 Quia deformia non nubent, nec carnaliter, nec spiri-
tuositer, sed vivente domi tanquam biguina, seu Bi-
zoca.
46 Quia dos feminæ exculse à Statuto, quandoque possit
ab orbe etiam hereditatem.
47 Quia dōtes taxa, & congruat in bonis fideicommissi-
fariis, ubi derivatis in vita aut. res quo.
48 Conclusio, ut in dōtes taxa deferendum sit paterno iudicium,
non procedit in prejudicium fideicommissi.
49 Detaxa, & congruat dōtes debita per alios conjunctos
ex debito charatis.
50 Quia dōte debita per suorum patrem, vel raporem quo-
modo taxanda.
51 Detaxa dōtes debitas dispositione hominis, & plures
casus distinguuntur.
52 De congrua dōte basta davum, tam carum favore, quam
odio, ut scilicet illam taxam non excedit.
53 Dōtis constata basta, an presumatur congrua, & cui
succumbat prædicta congruatatem, vel excessum.
54 Congratas dōtes consideratur non solum favore mulieris,
sed etiam contraria, ut reformetur excessus.

D I S C. CXLIX.

CUM in omni legis, vel hominis dispositione super dōte
constitunda, quoties certa quantitas non est expresa,
obligatio veniat intelligenda de dōte congrua, seu de paragio;
hinc propter ea opportunum est, viso de obligatione, at-
que de taxa Statutaria, videtur de hujusmodi congruitate, circ-
ca quam nimis frequenter esse solent in foro controversiæ;
sed antequam ad illius tractationem procedatur, prænotant
est prædictum terminum paragii in iure communi incogniti
sum est, illuc originatum ex Constitutionibus utriusque
Siciliae, non esse intelligentiam de partite quoad doran-
das, ne hinc omnem eiusdem parentis filia sint aquilæ dōte
collocandas, ut aliqui male censuerunt, sed de partite quoad
circumstantias in dōtes congruitate considerandas, ut scilicet
ei mulier doretur iuxta partes suas, ut recte post Ierniam
in Confess. in aliquibus, interpretando hunc terminum, De-
cim. 26. num. 5. Petrus de Gregor. de dōte, de paragio,
quæs. 1. num. 1. Capy. Latr. confut. 159. num. 33. Rota co-
ram Cavalier. dec. 260. num. 3. & melius dec. 296. num. 5.
Galeot. lib. 2. controver. 16. num. 3. & seqq. Bois. de dōte
cap. 7. num. 6.

Quinque igitur causas distinctæ considerandi sunt super hu-
iustimodi congruitate, seu paragio; Primus est in dōte con-
stituenda per patrem viventem; Secundus in dōte per fratre,
vel alios agnatos ex Statuto, vel præcepto testatoris debita
loco exclusionis a successione, vel fideicommisso; Tertius
in subditalia debita per matrem, & ac fratres ascendentis,
alioquin, vel alios coniunctos ex dispositione iuris; Quartus
in pecunia debita per fluatorum, vel raporem; Et quintus
in iure ex dispositione hominis.

Primo cauſa, quamvis aliqui tentiant congruitatem esse
regulandam à legitime quantitate, ut per Mantic. de faci-
tis lib. 12. tit. 23. num. 3. & seqq. Bacc. de non melior. cap. 1.
num. 1.

num. 1. cum allis per Boss. de dote, cap. 13. num. 34. cum seqq. qui multos cumulat; communis tamen, ac recepta est contraf. legitime, sed attendendum sit paragium, id est ados, quae suis partibus digna, & congrua judicatur, quoniam non datur legitima viventis, Caltrans. conf. 235. lib. 1. Dec. dicto conf. 26. Mantica, qui contraf. lectorat hanc dicit communem ubi supra, num. 4. Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. qu. 12. num. 6. & seqq. Baeca ubi supra, num. 4. & seqq. Borell. summa dicti, lib. 3. tit. 4. de jure. dot. num. 134. & leg. Merlin. controvers. 3. lib. 1. Rovit. decr. 99. num. 12. & seqq. Aponte conf. 63. n. 9. lib. 1. Fontanell. de p. nupt. claus. gl. & unio. part. 1. num. 18. cum aliis per Boss. dict. 1. 13. n. 37. Rota decr. 195. num. 3. p. 2. recent. & alii communiter, optimè Penna decr. 376. iuxta Venetam, alia 479. iuxta Englundensem impressione num. 3. & seqq. Gratian. dict. 148. Surd. conf. 148. ex num. 36. & habetur supra, dict. 2.

Hinc propterceptum omnino est, dote ingressura Religione dicte eam, qua Monasterio dati soleat, quamvis pater sit diffissimus, illaque sit modica, ac longe minor legitima, vel quantitate, que nobis in faculo praestanda esset, Greg. dec. 63. ubi Ad. Franch. decr. 44. ubi Adden. Merlin. dict. controv. 3. n. 1. Gratian. dict. 945. num. 22. & seqq. Rota decr. 30. num. 26. part. 7. recent. ita quidquid disperando in scholis contrarium dici posset, in foro tamen sit conclusio non admittens controveriam.

Doris autem nomine venit nescia ea quantitas, que Monasterio solvit, sed etiam id, quod pro accionc, ac expensis monacagi; ac annua vitalitia subventione, aliquaeque expensis solutum est prastari, ut per R. d. decr. 30. part. 7. ubi concordantes, que est eadem apud Merlin. decr. 671. in Romana Salviani 23. Martii 1650. coram Veropio decr. 39. n. 3. part. 11. rec. ubi in specie de annua subventione, que ultra dote solet assignari Monialibus, ut dicatur pars dotes, ac verados, & et conclusio plana.

Dubitari tantum potest in ista materia, si in Civitate, vel regione edit aliquod Monasterium, pro cu us ingressu fatur dotes major, quam in aliis, an pater cogi possit ad hujusmodi dotei extraordianari, vel sufficiat offere summa aliis Monasteriorum colvi solitam. Et in hoc

Gratian. dict. 945. responderet probante, cuius sententia videtur minus vera, quoniam Monasterium sit proportionatum qualitate pueri, atque summa solvenda fieri loco maior non excedat quantitatam nuptiarum carnalibus congreuam, in nihil enim gravata patet cum electione Monasterii extraordinarii pro filia, in cuiuslibet est, eligendo nuptias carnales, illum maori dote gravare, neque de facili libertas eligendi vitam monasticam potius in uno, quam in altero Monasterio est restringenda, cum frequenter contingat, ut puella liberter erigit vitam spirituali in uno Monasterio, quam alias non eligeret, quod sane intelligendum est (ut dixi) quoties hoc Monasterium est pueras conditioni proportionatum, ac aliqua subiecta honesta ratio, ob quam portio illius, quam aliorum ingressum eligat, quia nempe in meliori vita spiritualis norma erit.

Si enim data vita paritate, filia ex vanitate, vel cervig. colla deliberatione ita patrem gravare velit, tunc putare intrare judicis arbitrio, in quo tanta materia congruitatis, ac parag. refert, ut infra; Et licet supradictum argumentum maioris gravaminis per electionem matrimonii carnalis, indistincte urgite videatur contra patrem, non est tamen ita simpliciter capendum, cum contingere possit, ut majoris gravaminis redatur dote minor, sed in suo generi excessiva danda Monasterio, cum major danda pro nuptiis facultabus, dum primo calu dote de patrimonio irrevocabilis ad favorem Monasterii, secundo autem superest spes reverberis, id estque haec omnia prudensjudecet.

Eodemque modo regulandus videtur alter casus, in quo ob accelerationem monacagi supra numerum praefixum, vel ob alias circumstantias, ex praescripto Constitutionum Synodalium, seu Decretorum Sacre Congregationis, opus est iolvere dotei duplcatam in uno Monasterio magis, quam in alio, quia nisi duplicitate notabilitati patrem graver, dummodo illius Monasterii potius, quam alius elecio probabile rationem, vel honoreniorem finem habeat, videtur pro dotei respondendum, & facultus, quia non impediens, neque differendus est spiritus bonus vocationalis, dum ille vigeret.

In matrimonio autem carnali certa regula dari non potest, sed totum residet in iudicis arbitrio, regulando ex

dignitate patris, quantitate patrimonii qualitate mulieris, conditione mariti, numero filiorum, regionis, vel Civitatis, seu familie consuetudine, ad text. in leg. compst. s. generis de iur. dor. 1. s. f. s. p. ff. de legat. tertiorum concord. per Mantica. dicta c. lib. 12. tit. 21. num. 1. Menoch. de arbitr. cap. 149. Borell. dicto lib. 4. de jure. dot. ex num. 132. & latè Boss. dicto cap. 13. num. 1. & por. Rota decr. 47. & 48. part. 12. recent. & in Auximana dotum 24. Januarii 1653. coram Albergato, latè in Romana refectionis transactionis. 16. Junii 1651. coram Corrado, §. altera vero, Ravennate. dotis 11. Junii 1660 coram Albergato, & frequenter in aliis, de quibus circumstantis proprieitate opportunitum est distincte querere, ut in casu occurrentia facilius iudicis redditus arbitrii interpositio.

Licet enim, ubi dote est à patre constituta, in dubio censetur conugs, quia non est presumendum patrem velle capere malum coniugium pro filia; atamen haec est nuda presumptione (ap. p. 1. ut obseruantur allegati, & alii per Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. qu. 12. num. 11. & seqq. dicta) que circumstantia non singulariter, sed unitim consideranda venient, cum data paritate in una, dubius, vel pluribus, adhuc tamen diversitas in aliis, unam, vel alteram dotei fati diversificet.

Defendetur igitur ad singulas; Prima circumstantia

veratur in dignitate parentis, que (ap. p. 1. ut obseruantur allegati, & alii per Merlin. dict. 1. 13. n. 21. num. 18. cum aliis per Boss. dicto cap. 13. num. 12. & 13. lapsum

tamen suadere solet eiusdem diminutionem, quoniam ipsius dignitas, ac potentia, vel favor sit pars dotei, unde passim videmus, quod perforce divites, & qualitate ducunt filios, officialium cum tali exigua dote ob utilitates, & commoda, que ex illorum potentia, & protectione, ac favoribus reportant; ita autem causa causus sit pater curandi, ut a genero dotei augmentum praemiforum intuito constitutus; nam alias utilitas efficit generi, non autem mulieris, que defuncto patre, vel apud eundem virum neglecta, vel eo mortiente incongrue dotei remanet, id estque recte de incongruitate dotei datur.

Quatenus igitur pertinet ad feudalia, & emphyteuticas partis regularia; aut agitur de feudo mere hereditario, & quoniam tanquam ad extraneos alienabiles, vel transmissibile dicitur esse in bonis nostris ad instar allodialium, hinc proinde nullariatio suader, cum illud in patrimonio non sit computandum; aut agitur de feudo nostro, ut sunt ferè omnia feuda Regni Neapolitanii, quia nempe illorum successio debetur de necessitate vocatis à lege investitura, ita ut per feudatarium in extraneos transferri non possint, sed successor tenetur esse hares moriens, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium esse dicitur in bonis, & hereditate feudataria, qui successorem usque ad integrum feudi valorem gravare posset, ut in sua materia *sub titulo de feudi*, & tunc pati ratione videatur istud feendum, seu eius pretium in patrimonio calculandum.

Aut tandem agitur de feudo ex pacto, & prouidentia,

& pariter subdistingendum est novum ab antiquo; novum enim quasdam ex causa onerosa venit ad instar hereditariorum eadem ratione computandum, quoniam prius acquirent titulum oriorum potest de feudo, vel emphyteuticas etiam ex pacto disponere in praedictum successorum, atque pretium feudi non dicitur esse in hereditate allodiali communicabile omnibus filiis, ut sunt termini apud feuditas notissimi, de quibus plures *sub dicto titulo de feudi*, antiquum vero, quia in bonis feudatariorum esse non dicitur, nisi quod communitatem percipiendi fructus eius vita durante, idcirco non videtur habendum in consideratione quod forte, sed tantum habenda effratio fructuum, seu communitatis praedictae pro eius vita, ut advertit Mantica dicto lib. 12. tit. 21. num. 9. qui licet similiter loquens, in hac tam ultima feudalium, vel emphyteutricorum specie tantum est intelligentus, non in reliquis, in quibus etiam fors dicitur in feudatariorum, vel emphyteutricum patrimonio; feudi autem antiqui possunt in ordine ad fortis potius venit situanda in circumstantia precedenti, tanquam dignitas, quam in ista, praterquam quod eam tam, pro qua & feendum antiquum pro dotei filia est affectum, de quo dicitur seqq. ubi latius habetur quando de feudibus, vel iurisdictionibus dotei debetur, necne.

Quo vero ad fidicommissaria, aut fidicommissum est

ascendentis, ita in defectum bonorum liberorum de il-

lis dotei veniat supplenda, iuxta terminos aut. res que, C. communia, de legat. & tunc de istis quoque habenda est ratio, ut adveniret Mantica ubi supra, num. 17. Menoch. conf. 247. num. 5. Rota in dicta Romana dotis 24. Martii 1651. coram Veropio; aut est extraneorum, ita dispositio aut.

res que, non intret, & tunc dicendum idem, quod dictum est de feudibus, vel emphyteuticis antiquis ex pacto, ut

nempe habenda effratio fructuum, seu communitatis pro

xis, sed solum attendendum est paragium, quod ad literam probare videtur text. in §. Quam obrem, aut. deroferit. & ea que pars, &c. ubi claris verbis deciditur non posse patrem disponere, nisi detracta filiorum legitimam, & eo plur. ris, quod est necessarium ad congruum dotei filiarum, quatenus legitima non sufficiat, ergo obligatio non est stricta, sed ad solos legitime fines; bene verum, quod hoc paragium non videtur taxandum ultra virilem effet enim rigorordinatus, quoniam si dotei taxanda est iuxta virtes patrimonii, nunquam dati potest, ut paragium vivente patre sit suprad virilem.

Sentient item aliqui dotei filie nubenda posse legitimam excedere non debet, ex deducatis per Cancer. varia. refut. part. 3. tit. 11. de p. alib. num. 7. & 8. verum neque haec distinctio habet iuris fundamentum, id est merito apud Cencius. Cencius in contrarium est dictum, eaque substantialis forte videtur mortuo patre, ut infra.

Contingit item circa istam circumstantiam dubitari, an de omnibus à patre possitis habenda sit ratio, inclusis etiam bonis differentibus, ut sunt feudalia, emphyteutica, & fidicommissaria, vel tantum de indifferentiis liberae dispositionis; advertendo quod hic non agitur, an dicta bona indifferencia dari possit, vel debent pro dote; de his enim agitur infra dictisibus sequentibus, sed in al valutando patrimonio dotei, quod est ratio liberae habenda sit.

Quatenus igitur pertinet ad feudalia, & emphyteuticas partis regularia; aut agitur de feudo mere hereditario, & quoniam tanquam ad extraneos alienabiles, vel transmissibile dicitur esse in bonis nostris ad instar allodialium, hinc proinde nullariatio suader, cum illud in patrimonio non sit computandum; aut agitur de feudo nostro, ut sunt ferè omnia feuda Regni Neapolitanii, quia nempe illorum successio debetur de necessitate vocatis à lege investitura, ita ut per feudatarium in extraneos transferri non possint, sed successor tenetur esse haeres moriens, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium esse dicitur in bonis, & hereditate feudataria, qui successorem usque ad integrum feudi valorem gravare posset, ut in sua materia *sub titulo de feudi*, & tunc pati ratione videatur istud feendum, seu eius pretium in patrimonio calculandum.

In metiendo vero patrimonii quantitate, an sit attendendus valor bonorum in forte, vel in fructu, solet dubitari, sed decisio pendet à quantitate bonorum; Si enim attendimus mobilia, quae de mercimonio sapiunt, atque sunt in quotidiano commercio, prout sunt animalia, trumenta, blada, merces, &c. & tunc certum, attendendum fore valorem in forte; si vero attendimus stabilia, tam feudalia, quam allodialia, & tunc attendendus valor in fructu, juxta sententiam Romani conf. 110. num. 31. Afflit. in constitut. in aliquibus, num. 14. Borell. in summa dict. lib. 3. tit. 11. de jure dotei, num. 162, & sequentibus, Borell. dicto cap. 13. num. 7. vanum enim est dicere, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propteressi non ipsum corpus feudi, cius tamen pretium est in forte, nullus autem in fructu, ut in taxanda dotei filiabus habenda sit ratio de villis Tusculariis ad folium oblectamentum habilitis, quarum valor maximus est in forte, nulus autem in fructu, ut etiam est de magnis palatiis, ac similibus, quod etiam dicendum de mobilibus ad ultimam suppeditacionem, ut sunt status, pictura, &c. Benè verum, quod si attento valore aliquorum bonorum non posset constituti dotei congrua, atque ad onera hereditariae equaliter concurrere cum herede in allodialibus, unde propter

causa, ac interim state penes heredem, tenent Paul. de Montepico in eadem l. in quartam, num. 170. Mastrilli. deci. 6. & circa finem, Sord. conf. 248. num. 67. & deci. 233. num. 12. anf. & 19. Petri. de Gregor. de paragio quaf. 36. Bottiglier. ubi supra in principio, qui in fine putat expectandum esse exitum causae si brevi speratus; ego autem veriorum, ac magistris ratione consonant credere priorem, quonies debitis, ac prætensionibus vere illiquidis, ac litigiosis agitur, ne alia detur abfudum ut heres atticione procurando fuficationem litorum, ac prætensionum, ita filium a consequence legitime perpetuo excludat, unde dupli mali filius subiacet, patiendo scilicet exclusionem ab hereditate paterna, que ex communis ufo ei quaif debita erat, atque patiendo ferre perpetuas lites, ac inextricabilis consequence eius, quod natura sibi necesse concedit loco alimentorum; nil enim heredi derperit, dum iuxta dictam sententiam cum cautione sibi confutur; ac etiam quia per remedium inventari tutus est a molestia in persona, & bonis propriis.

Sed quidquid sit ad effectum legitimam, (de qua, ut de omnibus aliis extra matrem incidunt tantum est fieri) ad effectum tam paragi clarius dicta opinio videtur tenenda, tum quia res minorem patiunt dilationem, tum etiam quia neque dos ad menutum preciam legitimam restringenda est, nam si legitima non sufficit ad congruum, tenuerit heres suppetre uique ad virilem; in iuribus vero activis, minor, vel nulla difficultas cadit, quoniam eorum portio cum sua causa tanquam de bonis in hereditate existentibus, est danda, hac tamen percipiunt paragium præstantum loco legitime per fratres mortui patre.

In casu autem, de quo sticte hic agitur, nempe de patre vivente, an scilicet hujusmodi iura illiquida, au-

gere, vel minute debent respectu ejus patrimonii quantitatibus ad congruum regulandum in specie tractatum non vidi, & quoniam subiecta materia postulat certam taxationem de tempore, quo dos petuit, ad effectum; ut tunc mulier condignum virum habeat, idcirco non de facili admittit remedium cautionis, vel patientiam expectandi exitum causa, ut in legitima, vel facienda considerari solet; ideoque à judice futurum dubium eventum ex nunc ultimum fore, datur enim recte in jure hujusmodi dubius eventus estimatio, occasio lesionis, que in concordia pretendi solet, neque de hoc patre, vel filia se gravatos dicere possunt, cum uterque possit ita regulariter habere ad dannum, & utrum ad notarium de faciendo, C. de translat. cum notis concordantibus, ideoque factem in his terminis veram credere confirmatione Fabri lib. 3. tit. 19. definit. 29. quidquid contra eam opponat Bottiglier. theorem. 19. num. 18. quoniam ea remedia, que in dictis aliis determinationibus probantur, non sunt congrue applicabiles constitutione doris facienda à patre vivente, dura rota reposta est absque certa taxa in judicis arbitrio, regulandum ex facti circumstantiis, ac propterea erunt judicis percuriatur, quoniam hujus iura illiquida activa, vel passiva sunt tunc similia ex illorum qualitate, & statu.

Prout ea quae longa proportione tractantur in terminis partagali per eundem Bottiglier. dicto theoremate 19. super iure redimendi, modicum, vel nullam difficultatem habetevidetur in terminis, de quibus hic agitur, quia si taxanda est dos juxta mensuram patrimonii nunc posselis, cum de jure certum sit hujusmodi jus esse pretio aequalis, saepeque pretium certum habere, non videtur cur de illo non sit habenda ratio, juxta eam quantitatem, que tunc valere judicetur.

Tertia circumstantia versatur in qualitate mulieris, antequam sit virgo, vel vidua, quia vidua major dos quam virginis ut plurimum opus est constituite, Mantic. dicto lib. 12. tit. 21. num. 21. Ciroch. discept. 80. num. 48. Buratt. deci. 340. num. 7. & 8. Orthobon. deci. 190. num. 8. Boſſ. de dose dicto cap. 13. num. 13. & foriū si fit corrupta, quia

majorum dorem habere debet, quam integrum, & honora. Mantic. ibidem, num. 22. Cacheran. deci. 97. num. 10. & 11. Boſſ. ibidem num. 13. Hoc autem non ita simpliciter capiendum est, sed tunc de numeri corruptio culpa parentis, vel, casu ora sit, fecos si culpa ipsius mulieris, cum tunc dos in totum denegari valeat, vel exigua ad præciam alimentorum necessest danda, ut supra dictus. 142. Durum enim est, ac irrationabile, si filii delictum, sibi premium, patri vero injurato damnum etiam

pecuniarum usum infere deberet, quodque pinguiorem de- tem habere deberet culposa quam innocens, & virtuosa. Item qualitas mulieris consideranda est super majori, vel minori ex parte, super forma, vel deformitate, ac fu- 25 per animi moribus, cum certum sit, corporis, vel ani- mi defectus majoris doris compensationem postulare, ac è converto unius, vel alterius dona dici partem doris; prout attendenda est qualitas natalium, si nempe sit legitima, vel baſtarda, licet enim in bastardatum dotationem rejecta sententia rigorosa attendendi præciam necessitatem alimentorum senior videatur altera magis benigna, 26 ut taxatio patiter judicis arbitrio factenda sit inspectis omnibus dictis circumstantiis, ut per Rotam deci. 30. num. 19. & sequentib. part. 7. recent. cum alias supra, disci. 142. certum est tamen baſtarda longe minorum dorem debet, cum ilias non sit opus aequum nobilis, & pari colla- care, sed congrue filia naturalis persone nobilis nubis artifici. Mantic. ibidem, num. 23. Boſſ. dicto tradi. cap. 4. num. 177. Rota deci. 193. num. 6. part. 2. & dicta deci. 30. par. 7. Lucidor. de illegit. cap. 21. num. 19.

Ubi vero ageretur de naturali legitimam, & tunc refuta capienda venit ex qualitate legitimacionis, si enim est talis, quod vero legitima faciendo filiam ei tribuit ius consequendi legitimam à patre invito, & tunc nil à legitimam differto dicitur, quoniam paratus onus videatur maiorem dorem huius constitutere quam legitimos natales vere habent, quia semper dicuntur superestis aliqui prioris macula reliqua, ob quas non de facili viro aequali hu- 27 smodi filii collocantur cum dote consuetuus; aut legitimam est ad solam honorificiam, ita ut patre non teneatur invitus illam in familiam legittimam agnoscere, neque usus legitima portionis aſſequatur invito patre, & tunc remanere dicitur in terminis filia naturalis, ut in specie Rota deci. 195. num. 6. & 7. part. 2. recent. cum aliqua tamen majori circumstitione prudentis judicis arbitrio.

Eſitem inter mulieris qualitates consideranda illa bonorum fortuna, quibus ipso mulier abundet, vel cœat, si enim sit dives, vel aliunde propria, licet dorem quoque à patre petat, attamen mitius debet judex ito caſu at- 28 bitionum fauor regale, quam si nullam aliam provisionem haberet, quia de facili aequalis, ac melioris virum cum dote mediocris paterna potest inventire mulier habens alla bona propria, obligatio siquidem paterna de doranda filia dñe vite aliunde provisa, tanquam ratione deflita, arque ex filia rigorosa iurius civilis intelligentia derivans, quod magis fieri potest ex iudicis arbitrio restringenda videtur, ut supra, dict. 1. & 2. & dict. 142.

Quarta circumstantia consistit in conditione viri, si enim inequalis est, vel indignus, dos minor debet, quam si aequalis, & dignus, & è contra si nobilior, magis qualis constitutione, tunc majorem dorem obtine debet, Mantic. dicto titulo 21. num. 25. & 20. Boſſ. dicto cap. 13. num. 15. in fin. Verum quod de viro nobiliori dicitur, procedit ubi de confusio patris huicmodi viri filia nubis, secus autem ipso incio, vel difſerente, tenetur enim patrem filiam collocare de paragio, & sic viri pati, non autem superioris ordinis, ut in proximis terminis maioris doris constituta viro nobiliori non detrahendae ex fideicommissio paterno, late Rota in dicta Romana reſectionis translatiōnis 16. Junii 1651, coram Corrado, ubi plures concordantes, & advertit Boſſ. ibidem, num. 14. Prout è converto quod dicitur de minori dote præstante viro inequali, vel indigno, patiter intelligentum est de filia nubente incio, vel invito patre, si autem de ipsius confusio, vel mandato, licet neque dorem viro aequali condignam filii pertat, quia sibi imputari cur talibus nuptiis confusum prælit, intrat tamen iudicis attributum pro congruentiori taxatione, ne pater ex sua turpitudine lucrum reportet, ac filia ex reverentia paternae sie lefa remaneat, cum temperamento, de quo supra, dict. 142. & consideranda sunt deducta per Francum dec. 119.

Quinta est circumstantia circa numerum filiorum at- tendendum de tempore dotationis, Mantic. d. titulo 21. numer. 30. Boſſ. dicto cap. 13. num. 18. Quodque numerus filiorum non de tempore mortis, vel alio, sed de tempore nuptiarum sit attendendum, Rota deci. 28. num. 19. & 20. p. 5. recent. in Romana Casalis Aguzzani 27. Junii 1640. coram Rojas, inter suas 117. plures con- ram edem confirmata, & latius in Romana doto 8. Mat- tii 1640. coram edem edita in Romana doto de Capranica de qua

de qua supra dicta. 36. incongruum enim est ut eandem dorem confiueret debeat pater numero filiorum gravatus, cuius auctoritas infra limites legitima nulla est in filios, ad vul- 34 gat. text. in l. quoniam in prioribus, Cod. de inſic. ref. amen. ut supra, dict. 142. go. unde dato etiam quod filia Monasterium ingredatur, cuius dōs sit longe minor, quam legima, ad 35 huic illam petit non tanquam dōtem, sed tanquam debitum bonorum ſubſidium, ut infra.

Potest tamen dōs esse major legitima, quia nempe illa non sufficiat ad congruum, tunc enim quia onus do- tandi tranſmittitur paſſive in heredes patris, ut supra di- 36 cito. 142. idcirco legitima non sufficit, ſupplementum est de refanti patrimonio ulque ad virilem si non habet alium, de Abbe. conf. 12. num. 4. Boſſ. dicto cap. 13. num. 4. Bor- tiglier. de ſucces. theorem. 17. num. 4. & 5. Rota deci. 66. num. 7. part. 1. recent. cum aliis de quibus ſupra; nil obſtante regula, quod alii viri filias unicas cum dōte minus congrua libenter ducente ſolent, ut obſeruat Corneus confi. 286. num. 6. lib. 1. & eo relato Rota deci. 195. num. 2. part. 2. recent.

Sexta et ultima versatur circumſtancia in more regionis, ac ordinis, seu familiā, ut nempē dōs constitutur ad eam taxam, in qua pueri confimis conditions collocaſi solent ut in allegatis authoritatis, ac paſſim in aliis, cum sit circumſtancia indubitatebus; intelligendo ramen de ſolito conſtituto ex pluribus dotationibus inter perfonas ejusdem conſitionis, attempo tamen tempore preſenti, non preteri, eum in die ſolito dōtes angere, ut dicit Rota in Romana de Lancelloſis 14. Junii 1651. Zarat. impref. deci. 48. part. 12. recent. dummodo aliquia circumſtancia particularis non concurrit que dōs alterationem cauſer; non per hoc enim, quod in eadem Civitate, vel familia aliqui ex affectione luxu, vel vanitate conspicuas dōtes ſitibus conſtituerint, ergo ſequitur quod idem in aliis ſit ſitum, dōtē at- dēdūt eis ſitū ſimilis communis.

Quinimodo si idem patre uni filie magnam dōtem conſtituit, non per hoc teneat ad eandem rationem alias dōtes, ſed ſufficit, ut dōtē congruo; non debet enim parti eſſe prohibitum cum una ex filiis, magis quam cum altera liberaliter exercere, dummodo alteram debito paragio non defraudent, Ilernia in Conſtit. in aliquibus, Maranta diſput. 10. de Marin. refol. quod. 93. numer. 1. lib. 1. Gregor. deci. 63. num. 22. Buratt. deci. 640. num. 8. Rota in Romana ſitū dōtes 8. Junii 1643. coram Mel- 37 itio deci. 18. part. 9. recent. confirmata 8. Junii 1654. coram eodem; prout è converto non per hoc quod una filia eſt dōtata cum modica dōte ex quia nupta ſit viri ſeni, ignobilis, vel aliaſ iniqua, que ob iniquitatē compenſandam minoris dōtes contentus ſurit, leſit, ut eadem de contenta debet eſſe altera filia, que virum aequalē ducere velit, vel ducat, Decius conf. 26. num. 4. Rain. conf. 56. num. 16. & ſequentib. lib. 3. Gregor. deci. 63. num. 23. in dicta Romana dōtes de Lancelloſis 14. Junii 1653. Zara deci. 48. part. 11. recent.

Sed quid vigente Statuto dōtum moderatorio, ac ſufficiat dare ſumam eſt Statuto taxam, quamvis aliis at- 38 tentis dicitis circumſtantibus minus congruum; & in hoc reſoluto pendat aſſeſſum Statuti observantia, ſi enim caſt eſt dōtata cum modica dōte ex quia nupta ſit viri ſeni, ignobilis, vel aliaſ iniqua, que ob iniquitatē compenſandam minoris dōtes contentus ſurit, leſit, ut eadem de contenta debet eſſe altera filia, que virum aequalē ducere velit, vel ducat, Decius conf. 26. num. 4. Rain. conf. 56. num. 16. & ſequentib. lib. 3. Gregor. deci. 63. num. 23. in dicta Romana dōtes de Lancelloſis 14. Junii 1653. Zara deci. 48. part. 11. recent.

Sed quid vigente Statuto dōtum moderatorio, ac ſufficiat dare ſumam eſt Statuto taxam, quamvis aliis at- 39 tentis dicitis circumſtantibus minus congruum; & in hoc reſoluto pendat aſſeſſum Statuti observantia, ſi enim caſt eſt dōtata cum modica dōte ex quia nupta ſit viri ſeni, ignobilis, vel aliaſ iniqua, que ob iniquitatē compenſandam minoris dōtes contentus ſurit, leſit, ut eadem de contenta debet eſſe altera filia, que virum aequalē ducere velit, vel ducat, Decius conf. 26. num. 4. Rain. conf. 56. num. 16. & ſequentib. lib. 3. Gregor. deci. 63. num. 23. in dicta Romana dōtes de Lancelloſis 14. Junii 1653. Zara deci. 48. part. 11. recent.

Vetus ſit prout eſſe potest minor legitima ſi ſufficiat, ita debet eſſe maior ſi non ſufficit, non tamen potest excedere virilem, quam ſi eſter masculus, conſequente- 38 tur, dum non poſſit eſſe major effeſtus quam caſa neque inducita ad favorem retroquerenda ſit in odium, Aſſeſſum in Conſtit. Regni in aliquibus, num. 51. Adden. ad conſtitutum Neapl. ſimiori; verbi paragio, ubi etiam Provenzal. obſeruat. 12. numer. 25. Gabriel. conf. 20. num. 77. & ſequentib. lib. 2. Petr. de Gregor. de paragio quod. 32. numer. 41. Maſtrilli. deci. 48. & 107. Bot- tiglier. de ſucces. ab inſeſſat. theorem. 17. num. 4. & 5. Galeot. lib. 2. contrav. 16. num. 5. Rota in proxime allegata Romana dōtes coram Rojas, Capo. Lat. conſultar. 138. num. 40. quod. 41. obſervat id procedere in maritandis, ſeſſis autem in maritatis, que pro paragio à fratribus non poſſant neceſſitate probabilitorem credidi retroquerendum legitime, que tamen opinio neque videtur rata, quoniam ſi paterna obligatio transfu- 39 bidilis in heredes, ita eſt erga inoputam, ac erga inuptam, atque utroque caſa paroformiter dos congra demandatur, ut ſupra, dict. 1. & hinc non videtur urgere ratio, cui in materia ſufficiere debeat legitima quatenus ad congruum non ſufficiat, niſi obitui pueritudo, vel obfratris qualitates verē pati nupta eſſet, ex iis, que obſeruat Galeot. d. contrav. 16. ex n. 16. quibus conſeruant Cancer, & alii allegati ſupra.

Ideoque adhuc obstat quod ita feminam non effet dota-
ta de paragio; aliud enim est neptum de paragio; id est
viro pari, aliud vero esse dotatum de paragio; id est ha-
bere eam docem, qua suis patibus dari solet, in isto igitur
casu verificatur prima pars, sed non secunda; ra-
tio autem circuitus assignata per Bottiglier. dicto theore-
mat. 17. numer. 5. ut nemp̄ ideo fratres teneantur ad vi-
trem, quia si legitima non sufficit, ipsi tanquam fratres
tenentur suppleri, videtur inepta, tum quia obligatio
fraterna procedit quatenus ipse fit dives, tum etiam via
dari potest casus, ut adint in medio mater, aliquid
ascendentes, quorum causa prior est dotandi quam fratre-
rum; ideoque vera ratio est, quia cotum obligatio pa-
terem representantium est indefinita ad praestandam do-
tem congruat.

In metienda vero dicta virilis quantitate dubitari con-
tingit, quale tempus attendendum sit, an illud moris
paris, vel dotationis, quod satis interesse potest ob mor-
tem fratrum medio tempore subsequuntur; ursa dece-
dit pater superfluitus tribus masculis, & una feminam,
decudent deinde ante nuptias sororis duo fratres, quibus
vel ex reciproca ordinata per testatorum, vel ex Stan-
to solus frater succedere debet, ac scilicet virilis debet
eis quarta pars, vel dimidiat, & attendendum esse tem-
pus dotationis decidit in puncto Rota in allegata Roma-
na datis 8. Martii 1649, coram Rojas, ex sola regulare
generali, quod ad dotis congruitatem non attendunt tempus
mortis paternae, sed dotationis; ita ratio non videtur
concludere, quoniam ubi fratres admittente volunt lo-
rorem ad viarem, signum est quod nolunt suscipere
opus dotationis, & quod alternativa tenentur, proin-
deque non agitur amplius de dotatione, sed de suc-
cessione, in qua sufficit feminam habere suam portionem si
bi apertam tempore mortis, quatenus testator, vel Statu-
tum illam non excluserit; neque videtur admittenda ad
successionem fratrum, à quibus ubi fratribus dotem pre-
tendere non potest nisi in subfidiis, ac deficiensibus
omnibus ascendentibus, ideoque est quid diversum pe-
gere docem ex bonis paternis, ac fraternali, qualia post
successionem effecta sunt bona paterna in fratres obven-
ta, ut in simili bene probare videtur. Franch. decisi. 87.
numer. 5. & 17. & in specie nostra tenuit Fular. de subfidiis
que. 531. post numer. 54. Nil relevante alia ratione dicta
decisionis, quod nemp̄ attendatur origo bonorum, que
tanquam provenientia ab ascendentibus sunt affecta huic
oneri ad quacumque manus vadant, quoniam quidquid
sit de hoc assumpto, sed quo infra, & sequens, ad matre-
riam Autb. Res que, id recte verum erit intra limites sue
virilis, de qua masculi volentes feminam excludere, re-
tentur dotem congruam prabere, vel virilem tribuere;
sed quod capienda sit etiam de portionibus cohæ-
derum, ita ut melior sit conditio sexus exclusi, quam sexus
excludentis, hoc nulla iuri ratione, vel autoritate sua-
deri videtur.

Aduo tamen veram puto decisionem predictam, non
ex dictis rationibus, sed quia feminam, quam masculi no-
lentes suscipere onus dotationis voluerint admittere ad
vitrem, & censetur per fratres masculi, proindeque in
omnibus haberi debet per masculo, atque tanquam talis
admitti etiam ad successione fratrum in vita Statuti
vel fideicommissi, non videtur enim rationabile, ut sit
in fratrum libito illam tractare tanquam masculum in
una parte, & tanquam feminam in altera, sed vel
tempor tractanda est uti feminam, & tanquam talis do-
cenda est de paragio, vel tempore tractanda uti masculum
& tanquam talis regere cum eius ad omnes successiones ad-
mittenda est, quoniam feminam semel masculata quoad
unam successionem, vel effectum censetur masculata
quoad omnes alias effectus, & successiones. Affid. de-
cisi. 370. numer. 11. ubi Addit. Franch. decisi. 412. circa
Aponte conf. 10. numer. 14. & conf. 74. in fin. vol. 1. Roc-
cus responso. 62. numer. 2. & 3. & supra in eadem causa, di-
cisi. 26. Nisi tamen fratres superflues vocentur ad pre-
sumendum fratrum portiones, non in vim Statuti, vel
fideicommissi ex sola ratione sexus, sed nominibus appellati-
vis ex dispositione fratris mortensis, quia nemp̄ valens
disponere de portione filii obvenia ex hereditate paterna, ad
illam vocaverit fratrem; quoniam haec non sunt amplius
bona paterna, sed fraterna, ut per Franch. decisi. 87. n.
5. vel etiam ex dispositione parentis concepta, sub nomi-
nibus appellativis.

Advertant igitur exterius quando vident Regnicolas di-
versimode loquentes in ita materia, ne incidunt in equi-
vocabi, confundendo dictam Constitutionem cum con-
suetudine; ita enim est consuetudo particularis pro Ci-
vitate Neapolis, illa vero est lex generalis pro Regnis utrius-
que Siciliae, dum nil commune habet unius causus cum alio,
proindeque Doctores loquentes in terminis confuetudinis
non adverterunt Dicte, Aponte, ac aliis supra allegatis lo-
quentibus in terminis Constitutionis, in cujus causa dorem
non esse legitimam minorem dicunt in specie ex Gramatico,
& alii Rota coram Duran. decisi. 179. n. 5.

Dicteque conclusio vera est, etiam pater mortiens in
testamento, vel alia dispositione donum filie taxaverit,
deferdendum enim est iudicium paterno, quando vivens do-
tare cum effectu; quoniam cum tunc filia nullum ius ha-
beat certum ad legitimum, atque ob dubium eventum di-
minutio, vel augmenti bonorum paternorum possit se
habere ad lucrum, & damnum, idcirco tunc videtur paten-
to iudicio deferendum, secus autem ubi patre morte
nibus appellativis.

quæstur jus ad legitimum, in qua pater habet a legem manus
ligatas, ac arbitrium refractum, ut per Aponte, & alios
ubi supra.

Soler item voltare per ora pragmaticorum Regni Nea-
politanii limitatio predicit conclusionis, ut scilicet non
44 Procedat in filiis Magnatum, ex Grammatico. decisi. 101.
numer. 67. & aliis, quos congerit Bottiglier. dicto theore-
mat. 17. numer. 3. sed Aponte dicto confisi. 65. illam repro-
bat, nec sine probabili fundamento, quoniam dicta
Constitutio In aliquibus loquitur etiam de successibus
Comitum, & Baronum, adeo ut Rota coram Durano
decisi. 379. & 189. crediderit (cum aliquo tamen aequivo-
co) Constitutionem predicant in solis Comitum, & Baro-
num successibus procedere, dum literatim disponit
indefinitum exclusionem, five patr fit Miles, five burgens
fit, ac properè Doctores distinguunt Magnates ab aliis,
intelligendi videtur in terminis confuetudinis predicit,
in quibus cum licet fratris dare dote de paragio mi-
nus legitima, videatur pto: exemplo deducit casus Magna-
tum, in quibus casus est frequenter practicabilis, nam in
civibus raro accidit, ut dos congrua nuptiarum tempora-
lium si minor legitima; ac etiam quia bona Magna-
tum ut plurimum constitut in dote ex feudi; sed quidquid si in ra-
tione disputativa, est nihilominus in filiis Magnatum
dicta limitatio recepta, quia forte ita Regni Sapientes in-
tellexerunt; unde propter eam Aponte de pœf. Pro-
reg. tit. 9. de succ. mulier. numer. 109. testatur decimus
eius contra dictum suum conf. 65. atque ita uti recipi in
eo Regno.

Quod autem dictum est supra de paragio praestandum
ut legitima, haec non sufficit utique ad virilem,
procedit nedum ubi feminam spiritualiter, vel car-
naliter nubento tanta dote indiget, sed etiam vitam
ecclisiam domi adiutorum bigumarum ducere eligat, ut in
specie ex Napoleone, & Iernia, ac aliis observant Capa-
putaq. ad confut. Neapol. si moriatur. part. 5. §. 3. numer. 13.
& seq. & Roccus responso. 68. ubi probare conatur para-
gium hujusmodi mulierum esse debere utique ad virilem,
quia domi viventes indigent majori sumptu quam in Mo-
nasterio.

Et quid si ex facti circumstantiis verificari conting-
et assumptum majoris impensa, quoque legitime non
sufficeret ad substantiationem, tunc esset forte ista opinio
substantialis, sed raro, vel nunquam in foro admittenda
videatur, tum quia hodie ob Monasteriorum frequen-
tiam, notum est quod apud Ecclesiam licet non sit da-
mnatus, attamen non est multum commendatus mali-
modi vivendi usus, ut sub titul. de jurisdictione, dicto. 45.
proindeque si mulieres habent meliorum, ac tutiorum vi-
tae viam, non debet eis permitti hac adeò perticulosa,
cum duplicato fratrio præjudicio, quia nemp̄ gravare-
tur majori sumptu, majorique periculo honestatis fortior
quotidie subjacent; tum etiam quia leges, & dispositio-
nes loquentes de dote, vere, & propriè non convenient
istis mulieribus nullum contrahentibus matrimonium, sine
quo non donatur, idque potius paragium pro alimentis
quam pro dote sumendum videtur; neque in ista mate-
ria procedendum est cum sensu Iernia, & Napoleoni, ac
aliorum antiquorum, quoniam illis temporibus illus Mo-
nasteriorum cum claustra non erat frequens, proindeque
patrum unus vita modus ab alio diffat, prout habemus
de vita anacoretica tunc adeò commendata, nunc autem
ob Religionum frequentiam, & communitatem potius pe-
riculosa, atque per sensos Prelatos in eorum distinctione
prohiberi solita.

Quod autem supra dicta sunt, ut dos praestanda femi-
nis a Statuto excluditis non sit restricta ad limites legitima,
sed major praestanda sit si major est necessaria, dummodo
virilem non excedat, recte procedure ubi dicitur masculi
equalis gradus, ac aquæ dilecta in quibus urgat ratio di-
cti inconveniens, ne alias melioris conditionis esset te-
xus exclusus, ac minus dilectus, quam sexus excludens,
magis dilectus, atque in his terminis loquuntur supra
allegatae authoritates, ac alia; fecis autem ubi filia for-
mine una, vel plures non habent fratres, vel si pectores ex fra-
teribus ad patris, vel avi successione concurrentes, sed
sunt exkluse per Statutum quod excludit filiabus voce
ad interfatam successione parentis, vel agnatos ma-
sculos transversales, ut adint plura Statuta in Provincia
Marchia, præteriti in diocesi Firmania, tunc enim

Quartus casus est dote constituenta per stupratores, vel
alias ex delicto, in cuius taxatione nec qualitas stupratoris,
neque illius patrimonii quantitas est attendenda, sed sola
qualitas mulieris, ejusque parentis cum more regionis, ita
stupratori sufficiat iudicare, quod virtus sibi æqualem mu-
lier ducat eo modo, quo a patre, vel conjunctis cessa-
re fieri collocata sufficit; non debet enim mulier exces-
sum lucrum prætendere, sed fuit in injuriam sibi restitu-
rari,

rari, cum & adhuc ut plurimum dotem solito majorem assequatur, dum in corruptis ob maculam majoris pro habendo viro aequali requiri solet; vanum enim est quod filia vilius, vel artificis stupratora per nobilium, vel magnaten, ad mensuram stupratoris doranda est, sufficit namque collocari cum artifice, vel vilius sibi aequali, & si stupratoris opera, vel diligenter inventatus vir aequalis mulieris gratia, qui cum date alia congrua circumferens stuprum eam ducere contentetur, non videtur alium excusum pretendere posse, hoc enim sepe contingit maximè in locis, in quibus nobilium potest prevalet, quoniam ipsa protecione fortiora est pars dotis.

Quamvis autem supra, disc. 142. tanquam verius tenta sit opinio voluntarii stupratorum teneri ad integrum dotem, licet pater idoneus esset ad dotandum, vel mulier esset aliunde provisa, dum omnis hec injunctum est in praem delicti, & ad compensandum cum isto commodo paternam injuriam; attamen si famae mulier stuprata habeat de suo, neque in stupro veram vim, sed interpretativam tantum passa sit, quia nunc & ipsa quodammodo de delicto participare dicitur, nihil videtur judicis arbitrium militis contra stupratorum regulandum esse, ut nempe teneri non debeat ad totam eam dotem, que alias mulieri nullatenus provisa necessaria esset, sed honesto modo, cum possit supplerre de suo.

Ultimus est casus dotis praestanda ex hominis dispositio-
ne, quæ duplex esse potest, una generalis, ut sunt dispositio-
nes de pauperibus pueris maritandis, sive de rotantibus
familia, & altera specialis, quia nempe testator mandat ta-
lem puerum congruē dotari, ubi dispositio est generalis
pro incertis de incertis, putatio propterea subtilio puerorum
in genere, seu certi loci, quia haec solo intuitu pueris ordinata, nonnullis pauperibus, ac alienis auxiliis definitius con-
venit, arbitragine venit ex sola mulieris qualitate, ac more
regionis quo strictius fieri potest, atque ad puram necessi-
tatem, ne liberalitas, vel indiscretia pietatis erga unam tollat
alteri pueri subsidium; verum iste casus est de raro contin-
gentibus, quoniam pluriūm iste dispositiohabent
taxam à testatore, vel ex remittenti executoribus, atten-
denda ramen est, ut dixi, qualitas dotandae, quia celsa-
taxa testatoris, vel loci, cui executio demandata est, atque
data in omnibus pauperibus, non est eadem summa consti-
tuenda pueri nobili, ac ignobili, aique nobiles in concurso
semper huius preferenda, quia ignoribus cum familiā fa-
cilius consuli potest, ac carum periculum non est adeo
scandalosum, & Reipublice prejudiciale.

Ubi vero dispositio generalis est pro incertis de certis,
ita ut ratione pietatis, sed fangunis, vel affectionis or-
dinata videatur, ut sunt dotalia subidia per testatores,
vel montes familiarium demandata pueris de familia,
& tunc licet ubi qualitas paupertatis à disponente requi-
rita, non fuit, omnes puellae jus habent ad hujusmodi
subsidia etiam aliunde provisa, servando tamē debitum
ordinem etatis, vel proximatis; attamen in taxatione
non videtur attendenda qualitas particularis dignitatis,
vel divitiarum parentis, sed genericā qualitas rotantia-
milia, seu ordinis dotandarum, ut nempe deus dos,
cum quia dotanda, si non esset aliunde provisa, atten-
to more regionis virum patris ordinis dignè ducere pos-
set; si etenim aliqua ex ipsis ob parentis dignitatem,
vel divitias virum superioris ordinis, ac parentis digni-
tati, vel divitias proportionatum ducere intendit, sup-
plere debet de suo; hujusmodi namque dispositiones non
solent ordinari ad fastum & pompa, sed ad necessita-
tem consilienti honestatē, ac decorum familiarium con-
servandū; excessus autem tunc videtur permittendus,
quando pietas vel necessitas illum postuleat, quia nem-
pē puella alieno auxilio definita, ob corporis deformi-
tatem, vel non culposam corruptionem, majori dose in-
diget pro virtute digno habendo, circa quod prudens ju-
dex, vel executor arbitrium iuxta factū circumstantias in-
terponere debet; verum tali sunt causas in quibus iste
questiones cadant, cum si montes ut plurimum habeant
taxam uniformiter.

In dispositione particulari, qualitas dotanda patiter atten-
denda est penitus circumstantia, que verisimiliter dif-
ponentem movere potuerunt ad ita disponendum, qua-
re iudex induendo personam testatoris gerere debet id,
quod verisimiliter ille gesturus esset si viveret, ac dote
veleat.

52 In dotatione bastardarum, quamvis plerique sentiant

solum alimentorum praesciati necessitatem reflectendum
esse. Verius tamen est materiam esse judici arbitriatum,
inspectis eidem circumstantiis, de quibus supra, ad mensu-
ram tamē & proportionem qualitatis natum illud supra,
ut firmat Rota dicta dec. 30. part. 7. recentior numer. 20. ac
alii allegatis plenē probat Lucidior. de illegitim. cap. 21. n.
17. & 18. Congratulat autem inspectio in hujusmodi casu
percudit nedum dotem constitutam favore mulieris
dotante, sed etiam constitutam isti ejusdem dota ex oīum,
quoties confituta est à parte qui ad favorem bastardorum
ultra dotis, ut alimentorum debitum disponere sit pro-
libitis, tunc etenim ad instar eorum, que supra nota-
tum sunt de dote constituta per gravatum ex bonis fidei-
commissariis; non venit paterno iudicio deferendum,
neque in dubio confenda est conguē dos per parem con-
stituta, vel destinata, sed cum versetur in prohibitis,
congruē est aliunde per dotaram, vel dorandam justifi-
canda, ut singulariter in his terminis fate probat Surdi-
ca. 247. ubi novam vocando, questionem, probat omnis
esse bastardi probare summam à parte reliquā clie con-
gruam, & alimentis proportionatam, ex fundantibz a-
pud eum videndi, que credo vera quoties naturalis non
nisi qualificare capere prohibitus, ester actor, ut erat eo ca-
usa, secus autem rebus, & possessor, quia cum inter possi-
tions commoda illud ex precipuum transferendi omnes pro-
bandi in aliam partem, cui agenti ad actus nullitatem, vel
recifitionem omnis probandi debet incumbere, proprieta-
s dos ester jam constituta, ita ut filii naturalis illam possi-
deret, agnati autem, vel alii ad quos pertineret, vellet eam
de excessu, & incongruatē redargire, tunc ipsorum a-
gentum omnis est videtur id probare, ad instar eorum, que
notantur infra, disc. 7. q. cum nempe inveniatur omnis proban-
ti existentiam, vel deficientiam bonorum liberorum ad ef-
fectum capienda, necna fideicommissaria, qui termini viden-
tur congruē applicabiles.

Dots autem congruas inspicenda est nedum ut incon-
grue, & minus debito data augeantur, sed etiam ut
constituta in excessu reformetur, atque ad congruam
reducatur, quod recte procedit ubi constituta est in illis
bonis, quorum dotans liberam non haber administratio-
nem, quia nempe gravatus fideicommissario, de quo d. disc.
seq. vel fili pupillis, vel minor cum similibz, si etenim
agi contingent de dote constituta per eum, qui liberē de
bonis suis potest disponere, tunc non intra inspectio excessi-
vitatis, sed potius in officiositate, vel simulatione, &
pompæ, aut fraudis.

ANNOT. AD DISC. CXLIV.

DE taxa dotalium, de qua praefenti disc. agitur, actuē est
supra in annot. ad disc. 2. n. 3.

Ad materiam Aut. res que, Cod. commun. de legat.
de dote constituta, vel restituenda ex bonis fideicommissariis;
quando locum habent, & quanto

S U M M A R I U M .

- 1 Multa in hac materia ex Dotorum traditionibus reci-
pienda sunt, que lex non dixit.
- 2 Referat dispositio textus in Aut. res que, ut pro dote bona
fideicommissarii distributio valeant.
- 3 Referat opinio solentium illius textus dispositionem pro-
cedere in liberis primi gradus immediate successenti-
bus.
- 4 Verius tamen procedit in omnibus descendentiis usque
in infinitum, etiam natis, vel concepis post obitum
testatoris, & tam pro dote constituta quam resti-
tuenda.
- 5 Allegantur tres rationes dicta Authentica, & singula
examinandas que sit verius.
- 6 Procedit conclusio tam in fideicommissariis, quam in ma-
joribus, & primogenituro.
- 7 Non autem in majoribus Hispania, & referuntur te-
nentes in contrarium.
- 8 Et tam in fideicommissario universali, quam particu-
lari.

- 9 Sed prius executienda sunt bona fideicommissarii universalis,
quod habet suas difficultates.
- 10 Aliqua de Rota Romanae laudabilis tylo.
- 11 Differentia inter decisiones Rota Romana, & aliorum
Tribunalium.
- 12 Sicut dispositio Authentica non procedit in legato parti-
culari, ita nec in fideicommissario particulari, nisi in sub-
sidio.
- 13 An procedat in fideicommissariis ordinatis per contra-
dictum.
- 14 Quid in fideicommissariis per plures recipere per contra-
dictum ordinatis.
- 15 An contra Donatarium particularem.
- 16 Expenditur differentia inter fideicommissariis ordinatis
per ultimam voluntatem, & per contractum irre-
vocabilem.
- 17 Consideratur etiam ratio, cum Authentica non debeat
procedere in fideicommissario particulari etiam per ultimi-
mam voluntatem.
- 18 Procedit principalis conclusio favore dotis, non ob-
stante expressa, & individua testatoris prohibi-
tione.
- 19 Quod tamen in dote restituenda patitur difficulta-
tem.
- 20 De differentia inter dote constitutam, & resti-
tuendam, & cuius maioris privilegiorum competit.
- 21 Examiniatissimam Doctores, firmantes conclusio-
nem ut pro dote restituenda possint distracti bona-
fideicommissarii non obstante contraria voluntate testato-
ris.
- 22 Considerantur aliquae rationes, ob quas etiam in fidei-
commissario paterno dispositio Authentica non procedat
pro dote restituenda.
- 23 Cantela per testatorum adhibenda pro evitanda dissi-
patione fideicommissarii ex causa dotium restituenda.
- 24 Pro dote restituenda familiis naturalibus tantum adiuc
procedit dispositio Authentica.
- 25 Secus pro restituenda dote uxoris descendentiis naturali-
bus, & referuntur tenentes pro dote.
- 26 Dispositio dicta Authentica emanata favore matrimoni-
ni non est de facili extendenda ad bastardos matrimoni-
o ex eo.
- 27 Quid autem dicendum sit in legitimatis.
- 28 Procedit Authentica tam pro dote matrimonii carnalis,
quam puritanis, & sic pro monacis, & quid de mu-
lieri volente dicere vitam calvam domi.
- 29 Item procedit conclusio in omnibus bonis ad fideicom-
missarii obuentis etiam ex aliorum fideicommissarii
descendentium portiobus.
- 30 Filius regulariter conjunctus in fideicommissariis vocati ad
portionem patris, non patris, nisi patro non defundit
eius portio in patrem obuenire, quia dicitur unicaria
portio.
- 31 Sed non procedit in portionibus possedit per alios
fideicommissarios, adhuc viventes, ac filium in
portione sui colonelli, quod declaratur, ut nu-
mer. 33.
- 32 Portiones antea per obitum fratrum sunt affecta dote
constitutae foro.
- 33 Que dicuntur numer. 31. procedunt quoad dote resti-
tuendam, sed quoad constitutam videtur secus dicen-
dum.
- 34 Pro dote constitutanda, vel restituenda, an totum fidei-
commissarii interverti possit, declaratur.
- 35 Procedit conclusio non solum in dote, sed in omni-
bus appenditis dotis, corredo, & expensis nupti-
libus.
- 36 Annus redditus, qui assignatur monialibus pro subven-
tione, dicitur dote, & venit sub Authentica.
- 37 Pro anteportio, dotario, quarto, vel alio lucro procedit
etiam dispositio Authentica.
- 38 An procedat in ea donatione, quam conjugi inequalis
alter faciat pro equalitate compensanda, distinguuntur
casus.
- 39 Quid de augmento dotis, seu supra dote, infra num-
ero 43.
- 40 An procedat in fructibus, seu usuris dotibus, ple-
no examinatur cum plurimum casuum distinctione.
- 41 Fideicommissarius, qui legi permittente potest pro
Card. de Luca, Lib. VI.
- 42 In casu quo pro fructibus agi potest ad bona fideicommissarii
alio exerceri debet super bonorum fructibus, non in
proprietate.
- 43 Procedit item conclusio in augmento dotis, seu supra
dote constitutam, quod declaratur, ubi sit ante
contractum matrimonium, secus matrimonio con-
stante.
- 44 Quid pro restituione ipsius augmenti, seu supradotis
date constante matrimonio, an intret Authenti-
ca.
- 45 Intrat sine dubio pro restituione illius dotis, que antea
in primo matrimonio data est in secundo tanquam
dotis ab initio.
- 46 An procedat etiam pro dote mulieris jam nupta sine
dote, adhuc opinione hinc inde, & creditur affirmativa.
- 47 Quid in muliere, que dote semel habitam amisi, an
denovo dotandum ex fideicommissario.
- 48 Si ex fideicommissario deratricula est restitutio dotis prima
uxoris, an derabenda sit etiam illa secunda, vel
alium.
- 49 Pro dote restituenda agit mulier ad fideicommissarii
etiam si vir dederit fideicommissarii, quos non tenet ex-
cute.
- 50 Agitur pro restituione ad fideicommissarii, etiam si
dote data sit cum onere investimenti, de quo potest
curatura non sit, quod declaratur numeris sequen-
tibus.
- 51 Quid si mulier scientiam fideicommissarii habuerit ante-
quam dote vir dare.
- 52 Datur cantela per quam fideicommissarii ab onere resti-
tuendi tunc deradatur.
- 53 Item scientia fideicommissarii nocet, si scibat do-
tans etiam fideicommissarii expressam prohibicio-
nem.
- 54 Procedit Authentica etiam consumpta sit legitima, &
trebelianica, vel alia portio.
- 55 Si adhuc bona liberamente tertio, non tenetur do-
tare ex parte, fed adhuc agit ad fideicommissarii, cui
debet cedere actiones contra tertio.
- 56 Tenetur tamen mulier fideicommissario cedere jura, que
imo constent ceteris ministerio.
- 57 Quid ubi sunt partes tertios possessores distracta, &
inmixta tam bona libera quam fideicommissarii
ria.
- 58 De aliis Authentica ampliationibus emittit.
- 59 In iis casibus, in quibus ex Statuto, vel obligatione
competit dote via executiva, illa competit etiam ad
bona fideicommissarii.
- 60 Dispositio huius Authentica tam pro dote constitu-
enda, quam restituenda, procedit in fideicommissarii
descendentis, non autem extranei, & collaterali, &
quid in fratre.
- 61 Detrahitur etiam in fideicommissario materno, vel a-
liorum ascendentiis, sed quid, de dote restituenda.
- 62 Quia sit ratio differentia inter dote debitam ab ascen-
ditibus, & collateraliis.
- 63 Enumerantur aliqui casus in quibus etiam ex fideicom-
missarii extranei detrahuntur.
- 64 Dispositio Authentica procedit in subsidio non extan-
tibus alii bona liberis undecimque provenientibus,
& de ratione.
- 65 Si alienor, vel assignetur bona fideicommissaria,
dam adhuc libera, actus est nullus.
- 66 Etiiamsi fideicommissarii ordinator mandat expres-
sae familiis dotari, adhuc intelligitur in sub-
dium.
- 67 Quid ubi hoc dispositio facta est ab extraneo in cuius bo-
num non intrat dispositio authentica.
- 68 Quid dicitur dote, secus si sunt sperata annis, quia mulier habeat ma-
trimoniū ex parte, et in successione possit dote sperare,
quia non attendit.
- 69 Nec sufficere delata nisi sint talia, quod cum effectu
ex eis possit daturi.
- 70 Quid ubi bona libera ei debentur, sub conditione, ut
Q. 2 fint.